

בית הכנסת חב"ד במאה שערים

בעזה"ת || ערשב"ק פרשת מטו"מ || כ"ה תמוז תשפ"ו

מפנקסו של הגבאי

פתח דבר

שנת היובל:

הועבר גם תפקידו אל זקני יבלחט"א. וכך עבר גם השמשות וגם הגבאות אל זקני.

שעה של קורת רוח הינה שעה שזקני מספר על בית הכנסת ועל זקני החסידים, לרגע נדמה כיצד חזרנו כמה עשרות שנים אחורה עת ישבו זקני החסידים והתוועדו כשכוסית משקה בידם, על השולחן מונח א פארבייסן שמסתכם בעוגיות ושקדים, ובה בשעה שנופלות חתיכות טיח מכותלי בית הכנסת.

היות ונתרבו הסיפורים והעובדות על בית הכנסת וזקני החסידים, אותם מספר זקני, עד שלא אחד התבטא אשר ספרים שלמים אפשר לחבר על בית הכנסת ומתפלליו, על כן הוחלט להביא את הדברים על הכתב למען ילמדו דורות הבאים.

והנה זה יצא ראשונה לרגל יובל שנים של גבאות כולם שוים לטובה, קונטרס על עשרה דמויות הוד מבית מדרשינו, ובו גם זכרונות מירח האיתנים בשנת תשל"ז בבית חיינו.

ועוד חזון למועד בעזרת השם.

ברכתינו שיאריך ימיו ושנותיו בנעימים, וימשיך לנהל את בית מדרשינו עד ביאת גואל צדק ועד בכלל.

מאז ומתמיד היה הגבאי איש רוח, המסור לכל עניני בית הכנסת, אולם מועטים הם הגבאים שבית הכנסת הוא כל חיותם.

כזה הוא זקני הרה"ח ר' צבי חנון שליט"א שבמשך עשרים וארבע שעות ביממה בשבע ימות השבוע מונח כל כולו סביב בית הכנסת.

סיפור הגבאות של זקני מתחיל בשלהי שנת תשל"ו, אז חשקה נפשו לשהות במחיצתו של כ"ק אדמו"ר זיע"א במשך ירח האיתנים של שנת תשל"ז.

לכיסוי הוצאת הנסיעה החל לעזור לשמש בית הכנסת הרה"ח ר' אלי' דוד סלוטקי ז"ל, בהטענת הלוקסין [בזמנם עדיין לא היה הגנרטור בשבתות ולא השתמשו בחשמל אלא השתמשו בלוקסין], בפריסת המפות החלפת המגבות וכו'.

לאחר פטירתו של ר' אלי' דוד עבר השמשות אל זקני יבלחט"א, בד בבד כשכבר לא היה בכוחותיו של הגבאי הרה"ח ר' לייבלה סלונים ז"ל היה זקני עוזר לו בכתיבת קבלות. אחר פטירתו של ר' לייבלה הכריז הרה"ח ר' משה הולצברג ז"ל שתפקיד הגבאי יעבור להרה"ח ר' נפתלי גוטליב ז"ל.

אחרי שעבר ר' נפתלי להתגורר בביתר

הכותב התמים

מנחם נחום משה חנון:

עריכת לשון והגהה: מרדכי אהרן חנון שי'.
רפאל אלעזר אליה אייזנבאך שי'.

© כל הזכויות שמורות

המשפיע הגה"ח ר' נחום שמריהו ששונקין זצ"ל

נולד ב"ד תשרי תר"נ לאביו ר' אברהם. קונה ר' שמעל באטומער על שם כהונתו כרב בטומי שבגאורגיה.

משיכון הרבנים היה ר' שמעל, בכל שבת מכתת את רגליו בכדי לחזור מאמר חסידות בבית מדרשינו בסעודה שלישית, כשהסדר היה שהגה"ח ר' ניסן הורביץ זצ"ל היה חוזר מאמר חסידות בהיכל בית הכנסת, היות וכיהן כמשפיע בבית מדרשינו עוד קודם בואו של ר' שמעל לבית מדרשינו, ור' שמעל היה חוזר מאמר בבית שני.

היות ור' ניסן היה מדבר בעומק ור' שמעל היה מדבר בפשיטות, היו רוב אנשי בית הכנסת מצטופפים בבית שני סביב ר' שמעל לשמוע דא"ח מפיו.

פעם סיפר ר' שמעל שכשהיה ביחידות אצל כ"ק אדמו"ר זיע"א סיפר לרבי שבכל שבת חוזר הוא מאמר חסידות בבית הכנסת במאה שערים בסעודה שלישית, אמר לו הרבי, נמצא אם כן שהולך אתה משיכון הרבנים עד לבית הכנסת שבמאה שערים, כשהרבי מסמן בידו את הדרך משיכון הרבנים עד לבית מדרשינו, וכמו מי שביקר פעם בארץ הקודש.

כמו כן היה מתוועד בכל ההתועדויות שבבית מדרשינו במשך

ימות השנה, הוא היה מדבר לאט וברוגע והקהל נהנה מדבריו, הוא באמת הבין חסידות מהי וחבל שאין הקלטות מהתועדויותיו.

פעם סיפר ר' שמעל שלאחר עלייתו מרוסיה הלך לכ"ק אדמו"ר זיע"א ובכה לפני הרבי על בנו הרב החסיד ר' אשר ז"ל שעדיין ברוסיה, אמר לו הרבי שר' אשר עוד יבוא לפה, למותר לציין שר' אשר עלה מרוסיה. ולימים אף נעשה כגבאי בית חיינו.

אספר אודות בנו ר' אשר, שבשנת תשל"ז בהיותי בבית חיינו נסעתי עם ר' אשר לבורו פארק, קודם עליתינו לטנדר ביקש ממני ר' אשר שאגיד לו כשנגיע למקום חפצינו, היות וידעתי היכן לרדת הסכמתי, אך הרהרתי לעצמי שהוא זה שגר כאן ואני רק אורח, כשהתיישבנו עצם מיד ר' אשר את עיניו והחל לחזור פרקי משניות תהילים ותניא בעל פה, כשהגענו אמרתי לו שהגענו, אמר לי ר' אשר דער רבי ריי"צ האט גיזאגט "עפרה טמא גושה טמא, לטהר את האוויר חאזרן משניות תהילים תניא".

נפטר ב"ט במנחם אב תשל"ה ונטמן בהר הזיתים.

הרה"ח ר' יהודה לייבל (לייבלה) סלונים זצ"ל

נולד בחברון בכ"ג שבט תרנ"ה לאביו ר' זאב דוב.

דמות חיה וגבאי בית מדרשינו היה ר' לייבלה, על פיו ישק ולא נעשה דבר בלא רשותו

פעולת הרחת הטאבאק אצל ר' לייבלה הפכה לחלק מתנועתיו הטבעיות.

ר' לייבלה התגורר מול ביה"כ כשממש ראה את כל הנעשה בבית הכנסת, כשהיה רואה שתאורת בית הכנסת היה דלוק באמצע הלילה לחינם, היה יורד מביתו לביה"כ כשהוא עדיין לבוש בפיג'מה ואומר בקולו הצרוד א סקנדל, מי מסתובב כאן ומניח דלוק את התאורה לחינם.

לכבוד הקידושים בבית מדרשינו, היתה אשתו של ר' לייבלה מרת סלוא מביאה מביתם קוגל שגודלו וכמותו היה מצומצם מאוד, שאלתי אותה וכי איך קוגל זה יכול להספיק למתפללים הרבים, ענתה לי סלוא "מוועט שניידן דין און טיילן מיט רחמים". [יחתכו דק ויחלקו ברחמים]. ואכן שיעור הקוגל אותו קיבל כל אחד היה פחות מכשיעור ברכה אחרונה, ורק בצירוף המזונות היה אפשר לברך ברכה אחרונה.

מידי שנה בשמחת תורה היה ר' לייבלה קונה את זכות חתן התורה עד אשר כבר ידעו שאין על מה להתווכח וזכות החתן תורה שייך לר' לייבלה.

לאחר התפילה הזמין ר' לייבלה את כולם לקידוש שיערך בביתו, בשונה מהקידושים שבכל ימות השנה שאז היו הקידושים בצמצום גדול כאמור, בשמחת תורה היה קידוש בהרחבה, כשר' לייבלה כיבד את המתפללים במזונות קיגל וקישקע וכל טוב.

היות וחשבו שהקישקע בשרי היה ר' הרה"ח ר' אלי' דוד סלוטקי ז"ל נעמד ומכריז לאחר הקידוש שכולם יכולים לשותות חלב בביתם.

קשר גדול היה לו לר' לייבלה עם אחיו הרה"ח ר' עזריאל ז"ל, בשנה בו נפטר ר' עזריאל בחול המועד סוכות, היה ר' לייבלה שבור מאוד במשך שמחת תורה ועד לאחר השבעה.

ר' לייבלה ייסד את מאפיית המצות "לייבלה" הנושא את שמו עד היום הזה, ולקראת חג הסוכות היה

עוסק במכירת אתרוגים, עד שאמרו עליו שחצי שנה חי מהמצות וחצי שנה חי הוא מהאתרוגים.

מידי שנה ב"א ניסן היה הרה"ק הבית ישראל מגור זיע"א משגר מכתב ברכה לכ"ק אדמו"ר זיע"א לכבוד היום הבהיר, באחד השנים כשבא הבית ישראל לאפות את המצות מצוה במאפיית ליבלה' כמנהגו בכל שנה, אמר לר' לייבלה המכתב כבר עף.

שמעתי מר' לייבלה שכאשר ביקר כ"ק אדמו"ר מוהריי"ץ זיע"א בארה"ק התלווה למסעותיו למקומות הקדושים, בהיותם בעיר הקודש צפת היה זה ה' אב, לכן העיר ר' לייבלה בתפילה שלא יאמרו תחנון שכן הוא יום ההילולא של האר"י הקדוש, אמר הרבי הריי"ץ שהיות והאר"י הקדוש קבור כאן לא יאמרו תחנון, על אף מנהגנו לומר תחנון ביארציט [מובן ופשוט שהיה זה הוראת שעה ואין לקבוע בו מסמרות]

נפטר בכד' ניסן תש"מ ונטמן בהר הזיתים.

הרה"ח ר' יהודה לייב לוינ'צ'ל

נולד באוסטרולנקה שבפולין בשנת תרס"א לאביו ר' טוביה.

על גבי הספסל שמאחורי הבימה היו יושבים אנשים, עטורים זקן לבן, מעולי רוסיה ביניהם ישב רי"ל, כשבכל שבת היה ניגש לפני התיבה במבטאו הרוסי, "שוכן עד מרום וקדוש שמו", בדרך לא דרך העלה עמו מרוסיה ספר תורה וארון בו היה מונח, אשר מפארים את בית הכנסת

עד עצם היום הזה.

בכל שבת מברכים כאשר היה מוכרים את המצוות, כמו שנהוג היה בימים ההם, היה רי"ל קונה את הוצאת והכנסת ספר התורה מגודל אהבתו את ספר התורה שהעלה עמו מרוסיה בו היו קוראים.

בסמיכות למורד רחוב שפיצר שכן חנות משקפיים בו היה מתקן משקפיים, פעמים רבות הלכתי לבקרו וראיתי שם מוכן לידו ירקות ולחמניות יין ונרות, אותם היה מחלק לעניים, וכן היה מחלק להם כסף לעניים שהיו בני ביתו.

מלבד זאת, היה לו בבעלותו גמ"ח של לירות אותם היה מלווה לכל מי שהיה נצרך לכך.

מנהג היה לו לרי"ל שלא לסעוד סעודת שבת, אם לא שיסעוד עמו שלושה אורחים, והיה מחזר אחרי האורחים בכל מקום אם זה בשיטילאך ואם זה ברחובות...

פעם אחת לא היה לו אורח וכיתת עצמו עד לבית מדרשינו פשפש ומצא את ר' שמעון קאהן שיחי', אשר רי"ל ביקש ממנו את טובתו שיסעד עמו את סעודת השבת. כך היה עושה עד שקבע עם איזו ישיבה אשר ישלחו אליו לכל סעודה שלושה אורחים...

בפורים ובי"ט כסלו היה עומד על מדרגות הבית שלו וחוברות ת"ת של תורת אמת בידו והיה מכריז, "דעם רבינס חדר דעם רבינס חדר, האסט שויין גהאט א השתתפות", [הת"ת של הרבי הת"ת של הרבי כבר היה לך השתתפות], והיה נותן קבלות לתורמים.

משנת חסדיו של רי"ל מתחיל הרבה לפני זה, עוד בהיותו ברוסיה, שם היה הולך לבתי הרפואה אחר שהגויים הלכו ומחפש אחר נפטרי ישראל אותם היה מביא לקבר ישראל.

פעם אחת איחר ושמע שלקחו אחד מנפטרי ישראל וקברוהו יחד עם גויים בבור, משנודע לו היכן טמנוהו לקח עמו כמה אנשים במסירות נפש וחפרו באותו מקום הוציאוהו והביאו את הנפטר לקבר ישראל, כן עשה על אף אשר ידע שאם יבחינו בכך יתלו אותו.

פעם חשב לעצמו שלא די בכך בלקבור מתים, אלא יש גם להחיות את החולים, לקח עמו שמונה

אנשים שהיו מבשלים בישולים ומכתתים רגליהם מבית רפואה זו למשנהו, לחלק אוכל לחולי ישראל, מששאלתי את רי"ל מנין היה לו כסף לכל זה, ענה לי שהיה נוטל את בגדי פגרי הגויים ומוכרם, ובכסף זה היה משתמש להחיות עם רב.

צדקותו של רי"ל לא פסק לרגע, כשמרוסיה עלה לגרמניה מה מאוד היתה כאבו לראות את ילדי ישראל מהלכים ריקים, אזור מתניו ושכר מלמדים שיילמדו עם ילדי ישראל משך כמה שעות ביום, כך הציל עשרות ילדים במשך שנתיים ימים, דוגמת ר' חייא בדורו שהיה שוחט את הגדיים ומעורם עשה חומשים כדי ללמד את צאן קדשים ילדי ישראל.

מצדקותו של רי"ל נהנים עד היום זה ואספר...

פעם לא היה בית הכסא של הנשים לצד העזרת נשים, אלא היו יורדות דרך חצר בית הכנסת איפא שהיום המטבח הקטן, חצר זה שימש להחזקת תנור העצים בו היו אופים תפוחי אדמה ובטטות.

פעם אחת בא אלי רי"ל כשטענותיו בידו שהנשים צריכות בימות הגשמים לרדת דרך הקור המקפא, ובימות החמה דרך השמש הקופחת, ועל כן יש לבנות בית הכסא סמוך לעזרת נשים, נענית לעצתו שהעצה טובה אך צריך כסף להוצאות הבניה, ביקש ממני רי"ל אשר אברר על כך ואבוא ואמר לו ומבלי שידע איש מכך. הלכתי אז לשאול את דודי הגה"ח ר' בערל חנון ז"ל אם הוא רואה מן הנכון לבנות בית הכסא ליד עזרת הנשים, הלך ר' בערל ובדק ואמר אשר אפשר לבנות בצד בחצר למעלה כשס"ך העלויות העומדות ע"כ הן בס"ך חמש מאות דולר, הלכתי וסיפרתי זאת לרי"ל אשר אמר לי שחצי מן ההוצאות ישלם הוא כאשר את החצי השני ילווה לקופת בית הכנסת, והתנה אשר לא יידע איש מכך, וכך הוה.

תקופה מאוחרת יותר בא רי"ל בטענה על מה שאז לא היו שיישים על כתלי בית הכנסת והיו נופלות חתיכות טיח, ועל כן ייעץ שיביאו שיש, נענתי לעצתו שהעצה טובה אך צריך כסף לכך, אמר לי שהוא יתרום חצי ומלבד שלא יידעו מכך, ואכן עשו מגבית על חצי מההוצאות כאשר את החצי השני תורם רי"ל, על

אף שאז כבר עמדו ההוצאות על סך אלפי דולרים

שיישים אלו שימשו את בית הכנסת כארבעים שנה, עד שיפוצו היסודי של כולל חב"ד לפני מספר שנים.

במשך קרוב ליובל שנים הכין רי"ל את הסעודה שלישית והמלווה מלכה כשהוא בעצמו היה טורח להביא את המאכלים מביתו שברחוב חגי, פרט למאכלים אשר אינם צריכים קירור דוגמת הסרדל [סרדיניים], אותם אחז בארון שהעלה מרוסיה לסעודה שלישית היה מבשל בולבעים [בישול תפוחי אדמה עם הקליפה] כשבכל זה היה טורח בעצמו.

פעם אחת כשכבר היה בן 70 ראיתי אותו סוחב את המאכלים מביתו, מששאלתי אותו למה אתם טורחים בכוחות עצמכם ענה לי, "שבעים שנה זה כמו שני אברכים בני 35", כאומר אשר מה פלא ששני אברכים סוחבים.

לפני ברכת המזון היה מספר סיפור, אותו הקריא מדף שהעתיק מספרו של הגה"ח ר' שלמה יוסף זווין וכך היה אומר, "היינט וועט זיין דער סיפור אויפן פסוק..." [היום יסופר הסיפור על הפסוק...]

זכורני שפעם אחת חיקה אחד את רי"ל ואמר היינט וועט זיין דער ציפור אויפן פסוק... אמר לו ר' יהודה לייב אתם תספרו או אני אספר.

ואם תשאל מי מימן את הוצאות הסעודה שלישית והמלווה מלכה, הסכת ושמע. כשר' יהודה לייב היה ביחידות אצל הרבי סיפר לרבי על סעודה שלישית וסעודת מלווה מלכה שמכין במשך שנים, שאלו הרבי מי משלם את ההוצאות אמר רי"ל אני, אמר לו הרבי וכי אתה זה שנותן את ההוצאות, הקב"ה הוא זה שמשלם את ההוצאות. מני אז כששאלו אותו מי מממן את ההוצאות היה עונה הקב"ה.

היות וניקוי השולחנות עלה לו בקושי רב, מפני החריצים שהיו בשולחן, לכן הדביק משטח פורמייקה חלקה. [עד היום אפשר להבחין על השולחן הארוך בצד דרום שהוא עשוי משתי שכבות].

אחר פטירתו ביקשתי מהרה"ח ר' ברוך צבי רייניץ ז"ל להכין את המלווה מלכה, ואחרי פטירתו לקחתי את העול עלי.

פעם אחת ראיתי אותו באמצע הרחוב כשמזיע כולו שאלתי אותו ר' יהודה לייב מאי האי, אמר לי אשר הוא רץ מרחוב יפו לשיעור הקבוע שלו בשטיבלאך.

נפטר כ"ז בכסלו תשמ"ט

המשפיע הגה"ח ר' יהושע ליפקין זצ"ל

נולד בחברון בח"י בשבת תרס"ט
לאביו ר' שמואל גרשון.

בהתעודותיו מרבה היה ר' שייע לדרוש ולתבוע להתחזק בעבודת השם. זכורני בפעם אחד אשר הרבה לתבוע, לבסוף הכריז אחד ואמר, ר' שייע מסיימים בדבר טוב, כשמוע זאת ר' שייע התחיל לספר, אשר היה אחד שלא היה מניח את חבירו עד שהיה מסיים בדבר טוב, פעם אחת בעודו מהלך בדרך ראה באחד שמושכב על הארץ חבול בידיו וברגליו, דרש בשלומו, ענה לו שלא טוב, והרבה לדרוש בשלומו אם הוטב לו כשהלה גונח מכאביו וטוען אשר רק הרע לו, ולא ידע את נפשו שכן אינו מניח את חברו עד אשר יסיים בדבר טוב, והוא מיהר אז לדרכו, עד שעלה במוחו רעיון ושאלו, אילו לא היית נופל ולא היה גופך נחבל כלל, איך היית מרגיש, ענה לו אז היה טוב, ברכו לשלום והלך. סיים ר' שייע, מרבים לתבוע להתחזק בעבודתו של מקום, מיד נענים אשר צריך לסיים בדבר טוב, לא כן הוא הדרך אלא יש לתבוע מעצמינו חיזוק בעבודתו של מקום.

היה מרבה לדבר על אלו המאחרים לתפילה כשנימוקם עימם אשר עסוקים הם בהכנותיהם

בלימוד חסידות, התבוננות וכו', וכה סיפר. בליובאוויטש התגורר מגמגם אחד, שבכל בוקר כניסתו לבית הכנסת היתה באמירת צפרא טבא, אך מחמת גמגומו היה אומר צ צ צפרא טבא. בוקר אחד באומרו צפרא טבא הוכיח אותו אחד ואמר לו, צ'אצ'קען וועסטו אין דרויסן אריין קומען וועסטו בי צפרא טבא. [אמירת צ צ צ שבאידיש נשמע הינו כאומר לשחק תאמר בחוץ, כניסתך לבית הכנסת תהיה באמירת צפרא טבא]. סיים ר' שייע ואמר כל אלו המאחרים מחמת כל הכנותיהם, שיעשו זאת לפני התפילה, תחילת תפילתכם תהיה בזמן.

בכל ימות השבוע היה משכים קום להתפלל ותיקין בבית המדרש בית יעקב, משם היה דרכו לבית היתומים דיסקין בו עסק למלאכתו.

פעם היה איזו אסיפה והלכתי לבית היתומים ללוות את ר' שייע אל האסיפה אולם מה מאוד הופתעתי מתגובתו של ר' שייע, אשר נשאר עוד חמש דקות עד סוף זמן מלאכתו. כן היה מקפיד בכל יום, לא לאחר את תחילת הזמן ולא להקדים את יציאתו קודם הזמן.

בליל שבת היה מוסר את השיעור בחסידישע פרשה שבליקוטי תורה ותורה אור קודם תפילת ערבית, אמנם בבוקרו של שבת אז היה השיעור נמסר על ידי ר' אברהם הערש כהן זצ"ל, שכן ר' שייע היה כבר אז באמצע תפילתו, כשהוא מאריך בתפילתו ב'חב"דניצע [הבית שני], ורק בתפילת שמונה עשרה אז היה מצטרף עם הציבור.

בשבת מברכים בו היו נעמדים לאמירת ספר התהילים בשעה 5:30, היה ר' שייע מצטרף לאמירת חלק מספר התהילים, אז היה עוד קודם אמירת ברוך שאמר.

במשך ימות השבוע היה ר' שייע חוזר ומשנן מאמר חסידות עד שהיה רגיל על לשונו ובשעת סעודה שלישית היה חוזר את המאמר בעל פה, כשרבים מתושבי מאה שערים ובתי אונגרין היו באים לשמוע דברי אלוקים חיים.

דרכו של ר' שייע חוזר מבית היתומים דיסקין היה בקו 11, כשהוא היה יורד ברחוב חבקוק ומשם צעד רגלית לביתו שברחוב אוירבך בשכונת בית ישראל, פעם אחת בעודי מהלך ברחוב חבקוק רואה אני את ר' שייע חוזר על

המאמר, משזיהה אותי ר' שייע אשר פנימי היה ולא סבל כל מיני חיצוניות למיניהם מיד היטה את המאמר לצידו והסתירו.

הוא היה אומר אשר שניים הם הנותנים צדקה ומסתירים את שנותנים, האחד מסתירו מפני גודל הסכום שנותן, והשני מחמת קוטן הסכום שנותן, כן היה ר' שייע מסתיר את גדלותו.

מתפקידו של ר' שייע היה להכריז את העולים לתורה ולעשות להם מי שברך, כמו"כ היה מכבד אנשים לגשת את התיבה

זכורני שפ"א הכריז יעמוד הר"ר וכו', טען לו הלה שאינו לו רב ולא ר', אמר לו ר' שייע ש'קיצ' [דגדוג] זה יקל לו בעולם העליון.

פעם אחת מצאו אותו שוכב על הארץ משנשאל על כך אמר שמרגיל את עצמו לקראת אחר המאה והעשרים אז יהיה שוכב עד קץ הימים.

ר' שייע שימש כבעל תפילה בבית מדרשינו בא' דסליחות ובימים הנוראים, בתפילת מוסף דראש השנה ויום הכיפורים, ובתפילת כל נדרי ונעילה.

כשהיה כורע ומשתחוה היתה אמירת "ברוך שם כבוד מלכותו..." נשמעת עד מחוץ לבית הכנסת.
נפטר בח"י מנחם אב תשמ"ז.

הגה"ח ר' דוד גולדברג זצ"ל

נולד בירושלים בשנת תרע"א לאביו הרה"ח ר' יחיאל מאיר יהודה ז"ל, ולאמו שהייתה בתו של ר' אלתר שוחט, שהיה אחד ממייסדי בית

מדרשינו.

מקומו של ר' דוד היה מתחת השעון שבמערב בית הכנסת, מקום זה הגיע לשימוש רק בתפילת שמונה עשרה, שכן עד אז היה מאריך בתפילתו שהתחיל הרבה לפני שהתחילו בבית הכנסת בחב"דניצע (בבית שני).

על אף שלא כיהן ר' דוד כמשפיע רישמי בבית מדרשינו היה תמיד מה לשמוע מפיו, אם איזו אמירה נאה או איזו סיפור מופלא.

ר' דוד והגה"ח ר' שייע (יהושע מרדכי) ליפקין זצ"ל, תרי ריעין דלא מתפרדין היו, וכשהיה ר' שייע חוזר על אימרה ששמע מר' דוד, היה אומר, "מין חבר ר' דוד גולדברג האט גזאגט". [חברי ר' דוד גולדברג אמר...]

מידי שנה בשמחת תורה באחד ההקפות היה ר' דוד מתיישב על אדן החלון שבכניסת בית המדרש ומחלק ממתקים לצאן קדשים ילדי ישראל. רק לאחר פטירתו של ר' דוד כשהלכתי לנחם את משפחתו סיפר לי בנו הר"ר מרדכי שבכל שנה לקראת שמחת תורה היה כ"ק אדמו"ר זיע"א שולח כסף לאביו בכדי שיקנה בהם ממתקים לצעירי הצאן.

נפטר בכ"ח אדר א' תשל"ג ונטמן בהר הזיתים.

המשפיע הגה"ח ר' משה וובר זצ"ל

נולד ב-ה' כסלו תרע"ד בירושלים שבין החומות לאביו ר' נחם לייבוש, ולאמו שהייתה בתו של הרה"ח ר' אלימלך פרלמן ז"ל שהיה ממתפללי בית מדרשינו.

חלוקים הם אנשי בית מדרשינו באופן בו התאפיינה גדלותם ישנם אשר גדלותם התאפיינה בהיותם ש"ס אידן, וישנם אשר גדלותם התאפיינה בהיותם אנשי הלכה, ישנם אשר התאפיינו בגודל עבודתם, וישנם אשר התאפיינו בגודל צדקתם,

אולם ר' משה הוא זה אשר איחד את כולם יחד.

בקיאותו של ר' משה היתה עצומה עד אשר בכל מקום שהיו שואלים אותו הן בנגלה והן בחסידות ידע לענות בטוב טעם ודעת.

ואשר על כן על אף שלא כיהן כרב מכל מקום התייחסות גדולה היתה לדעתו של ר' משה בהלכה עד אשר יראים היו מלחלוק עליו, שכן הוא זה אשר ידע את מה שכתבו הפוסקים על כך.

בתפילתו היה ר' משה בוער כלפיד של אש ומתפלל היה בדביקות עצומה.

סדר עבודתו בקריאת שמע שעל המיטה היה עוד משנות בחרותו אורכת לו מעל שעה ארוכה. ואודות כך מסופר שבאחד מלילות השבע ברכות שלו ראתה אותו רעייתו איך שהוא יושב ובוכה ונבהלה מכך מאוד, על כן הלכה וסיפרה זאת לאמו של ר' משה, נענתה אמו שאין לה ממה לדאוג שכן זהו סדר עבודתו בקריאת שמע שעל המיטה בכל לילה.

חסדיו של ר' משה היתה בכל נפשו ומאודו, ופתוח היה ביתו לכל הנזקק לכך.

פעם אחת אחד האורחים אשר עייף היה נפל על משכבו על מיטתו של ר' משה ונרדם, רצו שאר אורחיו להקיצו משנתו, אך מיד העיר ר' משה אשר אינו מסכים בכך וכי יכול הוא לשכב על הקרקע, וכן עשה.

את כל מאודו נתן ר' משה לצדקה בבחינת מה שמסופר על הרה"ק מצאנז זיע"א אשר לא עלה על יצועו לפני אשר חילק את כל כספו לצדקה. לקראת החגים היה אוסף כסף ביחד עם ר' שלמה אליעזר מרגליות ז"ל, כאשר בו' תשרי ביום היארצייט של אמו של כ"ק אדמו"ר זיע"א, ובי"א ניסן יום הבהיר של כ"ק אדמו"ר זיע"א היה תור ארוך בשכונת אונגרישע הייזער לקבל את המעות יו"ט מידו של ר' משה אותם היה מחלק בכוחות עצמו במשך שעות ארוכות.

פעם היה איזו הפגנה בה נעצרו כמה אנשים וביניהם גם נעצר אז בני משה שיחי' שאז היה אז בחור, הלכתי לר' משה להתייעץ עמו מה עושים, שאל אותי ר' משה איפה הוא נמצא, אמרתי לו במגרש הרוסים, אמר לי ר' משה שהוא יטפל בדבר. ואכן בשעה אחת עשרה בלילה ירד ר' משה למגרש הרוסים, והסביר להם שבני איננו אשם בכך.

הכתוב אומר והאיש "משה עניו מאוד", פסוק זה הנאמר על משה רבינו מזכיר לנו את אישיותו של ר' משה, שעל אף גדלותו "עניו מאוד" היה. בסעודות היו רבים סועדים עמו, כשר' משה נוהג בפשטות ויושב באמצע השולחן, ודלא כמנהג העולם שבעל הבית נוטל חלק בראש, פעם אחת ניגש אחד האורחים ליושב בראש השולחן בחשבו שזהו בעל הבית, עד שאמרו לו מי הוא בעל הבית האמיתי.

היה פעם סיפור מופלא בבית מדרשינו בעיצומו של היום הקדוש. לפני תפילת נעילה אמר ר' שמעון יעקובוביץ על נער אחד [ששם משפחתו חצקלביץ] "הוא לא נראה טוב", כשמוע זאת ר' משה מיד ניגש לאותו בחור הושיבו על כיסא ליד הכיורים לצד כניסת בית המדרש, ובכל תפילת נעילה עמד לצידו ורחץ את פניו, ורק לאחר צאת הצום נעמד לתפילת נעילה.

מדבר היה ר' משה אל ילד קטן בנכבדות כמו אל הצדיק הגדול ביותר, שכן ר' משה היה מדבר עם הנשמה, ואף שע"פ גילם נראים מחולקים זה מזה, אך מצד נשמתם הכל אחד.

בכל יום היה ר' משה מכתת את רגליו אל עבר הכותל המערבי שם היה במשך שעות מניח תפילין לעמך בית ישראל, אף בערב שבת היה ר' משה מניח תפילין לאנשים עד סמוך לכניסת השבת, שם התפלל קבלת שבת ותפילת ערבית, אחרי התפילה היה חוזר עם שיירת אנשים אל ביתו שבבתי אונגריין, כשחלקם מן האנשים בעלי תשובה וחלקם בשלבי הקירוב.

מחזה נורא הוד היה זה בשמחת תורה אז היה ר' משה לוקח קצת משקה, וכשנכנס היה תייר מגודל שיער אל בית מדרשינו, היה ר' משה נעמד ממקומו ותופס בידו של התייר ומתחיל לרקוד עמו, כשאחר כך היה

מושיבו ומדבר אל ליבו לקרבו אל ה'. ר' משה לא היה מסתפק בכך ומבקש היה ממנו שיבוא לבקרו בביתו ששם גם היה מדבר אל ליבו לקרבו אל ה' יתברך.

אספר סיפור אשר הוא אחד מיני אלף, בהתוועדות אחת ישב בעל תשובה אחד מול ר' משה וסיפר את סדר השתלשלות משפחתו בעבודת התשובה...

וכה סיפר: פעם אחת בביקורי בארץ הלכתי בין היתר לבקר בכותל, באמצע דרכי תפס אותי אחד בידי ומשך אותי אל דוכן התפילין, הניח לי תפילין וקרא עמי קריאת שמע, לאחר מכן ביקש ממני אותו יהודי לבוא לבקר בביתו כשנותן לי את כתובת ביתו, ואכן באתי לבקר בביתו, ואותו יהודי דיבר עמי והדריך אותי עד שעליתי על דרך המלך, ובזכות זה גם אחי חזר בתשובה, הלכנו שנינו והחזרנו בתשובה את אחותנו, ולאחר מכן קירבנו שלשתנו את אבינו ואת אמנו.

סיים אותו בעל תשובה, רוצים אתם לדעת מי הוא אותו יהודי אשר בזכותו התקרבה כל משפחתנו, זה שיושב מולינו, כשבכוונתו אל ר' משה.

הוא היה אומר אשר יהודים אלו צריכים לאותות חיבה מיוחדים, ובכך יערב להם להתקרב אל השם יתברך.

עד היום כשבאים בעלי תשובה מהעולם שואלים אותי איפה ישב הרב, וכשאני מראה להם את המקום עליו הוא ישב מתיישבים הם באותו מקום ואומרים כמה פרקי תהילים, שכן הוא זה אשר קירבם אל המקום.

יש לציין אשר כהיום מקום זה משמש כמקום תפילתו של תלמידו כבנו הרב עידו שליט"א.

שלחו לשאול את כ"ק האדמו"ר זיע"א, מטעם הנהלת ישיבת תורת אמת בה כיהן ר' משה כמשפיע שהיות ודיבורו של ר' משה עולה לו בקושי רב א"כ שאלתם היא אם להשאיר אותו בתפקידו, תשובתו של הרבי היתה להמשיך ולהעניק לר' משה את משכורותו, שכן עצם מראהו בישיבה פועלת נצורות.

סיפר לי דודי ר' לייבוש הרצל שהיה בן אחותו של ר' משה, שבהיות ר' משה ילד שלחה עמו אמו סנדביץ ותפוח לת"ת, בתלמוד תורה שם לב לתשומת ליבו של ילד אחר

שמסתכל על התפוח, הבין ר' משה שבביתו של הילד אין לו תפוח ע"כ חילק ר' משה את התפוח לשתיים וחצי מן התפוח נתן לילד, בבואו ר' משה הביתה שאלה אמו מה עשה עם התפוח סיפר ר' משה אשר קראהו, אמרה לו אמו אשר לא טוב עשה שכן לך יש תפוח בבית אולם לאותו ילד אין וע"כ היית צריך לתת לילד את כל התפוח.

"כך גדלים ר' משה וובר"

נפטר בח"י אדר א' תש"ס ומסע הלווייתו יצא מבית מדרשינו לעבר הר המנוחות בו נטמן.

הגה"ח ר' אברהם הערש כהן זצ"ל

נולד בלודז' שבפולין ב"ב ניסן תרע"ו.

מול ביהמ"ד ישועות יעקב שכן חנות ירקות שבבעלותו עמד ר' משה דוד כהן ז"ל מעולי העיר לודז' שבפולין, ר' משה דוד היה אומר כסף בא כסף הולך העיקר הוא צאצאים יראי שמיים, ואכן זכה להעמיד דורות ישרים ומבורכים. ארבעה מתוך חמשה בניו ממתפללי בית מדרשינו היו, ואלו שמותם, ר' אברהם הערש, ר' גרשון העניך, ר' יחזקאל, ור' ראובן געציל ז"ל.

כתר המשפחה היה ר' אברהם הערש שמתמיד עצום היה וכבר בהיותו בן שבע עשרה שנה הוסמך ביורה יורה.

בערב שבת היה ר' אברהם הערש מתארגן מוקדם לקראת שבת, ולאחר מכן היה הולך לכותל המערבי שם היה מניח במשך שעות תפילין לעמך בית ישראל, מה שלא היה

ביכלתו במשך ימות השבוע מפני כהונתו כראש כולל.

קביעות היה לו לר' אברהם הערש בכל שבת לפנות בוקר ללמוד בחברותא עם הגה"ח ר' אהרן מרדכי זילברשטרום זצ"ל ולאחר טבילתו במקווה היה ר' אברהם הערש מוסר את השיעור בחסידישע פרשה שבליקוטי תורה שהיה מתחיל בשעה שבע.

נוסף על כך היה בשבת מברכים בו מנהגינו לומר את כל ספר התהילים לפני התפילה, בערב שבת קודם לכתו למקווה היה ר' אברהם הערש מביא עמו תהילים שקרא בו רבינו זיע"א והכניסו למגירה שבתוך הסטנדר שלו ונועלו, כן עשה היות ומחמיר היה שלא לטלטל בשבת, ובשבת עצמו היה תולה את המפתח ע"ג גופו ועשהו כמין מגבת... בשבת מברכים הוקדם החברותא עם ר' אהרן מרדכי לשעה 4:00 לפנות בוקר. יש לציין ממה שסיפר לי ר' אהרן מדכי בעצמו שכשמגיע היה לביתו של ר' אברהם הערש בבתי וורשא כבר ישב ר' אברהם הערש עם הגמרא והליקוטי תורה.

בשעה 5:00 היה הולך לטהר עצמו בטבילה במקווה, ובשעה 5:30 היה אומר את התהילים יחד עם מנין בית מדרשינו. אמירת ספר התהילים שלו היה בהשתפכות הנפש, ונשמע היה קולו בבית הכנסת, כשבכמה מן הפסוקים היה מנגן בנעימות, אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך"

"אך לאלוקים דומי נפשי כי ממנו תקותי"

לאחר אמירת ספר התהילים היה מוסר את השיעור בחסידישע פרשה כבכל שבוע, ולאחר התפילה היה מתוועד לצידו של הגה"ח ר' שייע ליפקין זצ"ל שכיהן כמשפיע הרישמי.

מקושר היה ר' אברהם הערש אל כ"ק אדמו"ר זיע"א בכל נימי נפשו, מדקדק היה בכל תיבה של רבינו וכשהיה מתחדש לו איזה חידוש בשיחה של רבינו היה אומר, זה נורא נוראות, בלי זה אין הבנה בכלום [יש לציין שהמדפיס של ליקוטי שיחות בארץ הקודש היה בנו הר"ר יצחק ז"ל כשבתחילה בית הדפוס היה בבית בו אני מתגורר היום]. ואכן משנות הכפ"ם היה נוסע לבית חיינו מח"י אלול עד

לאחר שבת בראשית, שם היה ר' אברהם הערש ממנין הרבנים אשר התירו נדרים לרבינו זיע"א, כן גם היה יושב בהתוועדויות מאחורי רבינו זיע"א.

בשבת פרשת נח אחר חזרתו ארצה היה מספר את אשר ראה ואת אשר שמע.

זכורני פעם אחת בה סיפר במבטאו הפולני, "דער רבי איז אראפ אין סוכה און גחזר'ט א שיחה, און עס איז אראפ אזע רעגן אז מיר האבן געווארן אויסי געווייט, איך האב דאס אליין געזען" [הרבי ירד לסוכה וחזר על שיחה ירדו גשמים חזקים כאלו עד שנהיינו כולנו סחוטים, כל זה ראיתי במו עיני, והרבי המשיך כלא כלום].

דעתו של ר' אברהם הערש הייתה שמצוות חינוך אמורה אף לעניין ברכת כהנים, ואכן הוא נהג כן כאשר בנוי שטרם הגיעו לגיל המצוות היו נכנסים תחת טליתו לברכת כהנים.

נפטור בכ"ד מנחם אב תשנ"ה.

המשפיע הגה"ח ר' לייבוש הרצל זצ"ל

**נולד בירושלים ב"ט תשרי
תרפ"ג לאביו ר' נפתלי צבי**

בהגיעו לפרקו נשא את בתו של הרה"ח ר' נחום חנון זצ"ל, ממפתלי בית מדרשינו וזקנו של זקני.

דודי ר' לייבוש שימש כבעל תפילה בבית מדרשינו מאחרי פטרתו של הגה"ח ר' יהושע ליפקין זצ"ל. פותח היה בא' דסליחות ומסיים בתפילת נעילה דיום

הקדוש.

מלבד זאת שימש כבעל תפילה באחד מתפילות מוסף דראש השנה, כשביום השני שימש הגה"ח ר' שמעון יעקובוביץ זצ"ל כבעל תפילה. בתפילתו היה קורע בבכי ובעיקר בפיוט "לקל עורך דין..."

אף כשבערוב ימיו כבר לא שימש כבעל תפילה בתפילת מוסף מפני חולשתו, על תפילות א' דסליחות ותפילת נעילה לא היה מוותר, שכן עניין היה לו לר' לייבוש לפתוח ולסיים את תפילות הימים הנוראים.

ממשפיעי בית מדרשינו היה ר' לייבוש, בהתוועדות היה פותח באמירת לחיים, חוזר על שיחה מרבינו זיע"א ולאחר כך היה אומר נקודות.

נקודות" הוא השם בו השתמש כשהיה מדבר, בהקלות קהילות ובהתוועדויות, אם זה על הפרשה ואם זה על המועדות

באחת השבתות שבת ר' לייבוש בעיר נתניה ובבואו אמרו בלשון צחות "הנה בעל הנקודות בא".

את הנקודות היה אומר בטוב טעם, כשרבים באים לשמוע את הנקודות.

משומעי לקחו היה הר"ר יוסף אהרן דירנפלד ז"ל, שהיה בא לשמוע את הנקודות מפיו

פעם אמרתי לו לר' לייבוש שהיות ונתרבו נקודותיו הנפלאים על כן יש להעלותם על הכתב.

והנה טעימה מנקודותיו:

ידוע קושיית העולם על מה שאמרו דלא היה אחד שהודה את ה' עד שבאת לאה ואמרה הפעם אודה את ה', וכי לא היו אשר הודו לו, והא היה נח והאבות אשר אף הקריבו קרבנות לפני ה', והת' הוא שוודאי שהיו אשר הודו על ניסים שהיו להם, אך היא הגיעה והודתה על לידה טבעית מה שלא היה עד אז. ויש אשר אומרים שמלשון הכתוב שנאמר "הפעם אודה את השם" משמע שלא הודתה עוד ולכן "ותעמוד מלדת".

אך ר' לייבוש ביאר את הפסוק בלשון תמיהה "הפעם אודה את השם" וכי רק הפעם אודה את ה', "ותקרא שמו יהודה" בכדי שתהיה זאת הודאה תמידיה, וזה היה החידוש של לאה שמלבד אשר הודתה על דבר טבעי גם הודתה

הודאה תמידית, וזה אשר לא היה מבריאת העולם עד שבאת לאה.

נקודה נוספת אשר אמר בלשון צחות. הנה ראות עינינו אשר בני ארץ ישראל מכתתים רגליהם אל עבר ארצות הגולה לאסוף כסף עבור מחייתם, ומדוע אינו להיפך אשר בני חו"ל יבואו לאסוף בארצנו הקדושה. ותי' ר' לייבוש, שהנה העולם כולו הוא כמו כדור, ועל א"י נאמר שהיא גבוה מכל הארצות והיא זבת חלב ודבש א"כ נמצא שכל טוב ארץ ישראל יורד אל הארצות האחרים מפני היותו כדור, א"כ מה שבני"א באים לאסוף בחו"ל אינו בשביל לקחת את של בני חו"ל אלא את שלהם.

ר' לייבוש זכה לעסוק הרבה בשדכנות וטען שבשלמא פעם היה קשה עבודת השדכנות שכן היה השדכן צריך להלך ממקום למקום עד אשר התרצו שתי הצדדים, אולם כהיום אין צריך כי אם להרים את שפופרת הטלפון ותו לא, ואכן רבים הם אשר השתדכו על ידי ר' לייבוש.

הכיבוד הורים של ר' לייבוש היתה גדולה, בעיני ראיתי איך שהוא היה עולה ויורד במשך כעשר פעמים במעלות המדרגות לכבד את אביו הרה"ח ר' נפתלי צבי ז"ל. כן המשיך אחר פטירת אביו כשהוא מכבד את אחיו הגדול הרה"ח ר' אלימלך ז"ל מחשובי מתפללי בית מדרשינו.

בד' תשרי תשע"ה צום גדליה נדחה כשדיבר עם אחד מבניו בפלאפון אמר לו שיוצא לתפילת מנחה בבית מדרשו, משראו שלא הגיע הלכו לביתו ומצאוהו מושכב על הארץ...

היות שכשמצאוהו כבר היה אחר צאת הכוכבים לא ידוע עד היום אם הסתלקותו היה בד' תשרי או בה' תשרי.

הגה"ח ר'
אפרון מרדכי
זילברשטרן
זצ"ל

נולד בכ"ז אייר תרפ"ג בלייפציג שבגרמניה לאביו ר' בנימין נחום

ותיק מתפללי בית מדרשינו היה רא"מ. מאז עלייתו לארץ מצרפת היה במשך שישים ושלוש שנים ממתפללי בית מדרשינו.

בזכרוננו של רא"מ עוד היו זכרונות מזקני החסידים מהדורות הקודמים. כשהחליפו בבית מדרשינו את השולחנות הישנים בשולחנות החדשים העיר רא"מ שאת השולחן הארוך בצד דרום לא להחליף, שכן זוכר הוא שעל סביב שולחן זה היו משפיעים וראשי ישיבות מתוועדים במשך עשרות שנים. ואכן עד היום מפאר השולחן את בית מדרשינו.

שתיקותו של רא"מ הייתה גדולה, כל דרכיו וכל הלכותיו היו בנחת, ואף כשהיו מתנצחים כדרכה של תורה עם רא"מ בהלכה, היה רא"מ תמיד עונה בנחת.

שפות רבות כעשר במספר שלט בהם רא"מ, וכשנקלע היה תייר מדוברי השפות השונות היה רא"מ מתרגם את הדברים ללשון הקודש, וכן היה מתרגם את דבריו של הגה"ח ר' משה וובר זצ"ל בהתוועדויות לשפות אחרות.

עוד יש לציין שבהיות רא"מ בבית חיינו היה הרבי מבקש ממנו להתוועד עם יהודי צרפת.

שמעתי מר' הערשל לזין זצ"ל שפעם היה אחד ביחידות אצל כ"ק האדמו"ר זיע"א, התגלגלו הדברים ונסובה השיחה סביב רא"מ, והזכיר אותו אחד על שליטתו של רא"מ בעשר שפות, אמר לו רבינו זיע"א, שאין גדלותו של רא"מ בזה ששולט בעשר שפות, גדלותו של רא"מ הוא שתיקתו בעשר שפות..

בהתוועדות היה רא"מ מאזין לדבריהם של המשפיעים זצ"ל אך הוא עצמו היה שותק. זכרוננו איך שרא"מ היה מגיע אף מרחוק לשמוע את המאמר מפיו של הגה"ח ר' יהושע ליפקין זצ"ל בסעודה שלישית ועומד על מקומו.

רק לאחר פטירתו של ר' משה וובר זצ"ל שאז היה בחינת של במקום שאין איש, התחיל רא"מ למסור את השיעור בחסידישע פרשה שבליקוטי תורה ותורה אור, בבוקרו של יום השבת לפני התפילה, וכן היה מדבר מעת לעת, ואת דבריו שתו בצמא.

היה זה זמן בשנת תשנ"א בעת מלחמת המפרץ באמצע השיעור שלפני התפילה היתה אזעקה, לכן החליטו להיות שבית הכנסת פתוח מכל הצדדים (4 חלונות בכל קיר) ע"כ ייצאו ליד הכיורים ושם נמשיך את השיעור, לאחר השיעור אמר לי רא"מ שמיום היסודו של בית מדרשינו לא נמסר שיעור תורה במקום זה ואפשר שמפני עבודת הבירורים צריך היה לברר את אותו מקום ולכן היה אזעקה באמצע השיעור שעל ידי זה יבררו את המקום.

דעתו של רא"מ לא היתה נוחה כשהיו טורחים בשבילו ומכבדים אותו.

את העליות שלישי ושישי בהם מכבדים את חשובי העם סירב רא"מ שיכבדוהו בכך, והיה והייתי מכבדו באחד מעליות אלו לא היה משלם על העליה.

בתחילת השנה אז מסמנים במדבקה את מקום מושבו של כאו"א היה רא"מ מיד עם הזדמנות הראשונה ניגש אל המדבקה ומוחק את הוספת התואר אותו כתבו על המדבקה מפני חשיבותו, והיה משאיר רק את התואר אשר כתבו לשאר העם.

כשמתיישב היה אחד על מקומו של רא"מ והייתי בא ומעיר ליושב שם אשר מקום זה שייך לאדם מבוגר מחשובי העם, היה רא"מ אומר שאף אם יקום בשבילו לא יתיישב על מקומו.

כך לא רצה רא"מ שיקנו בשבילו עליה וכשהיו קונים בשבילו עליה לא היה עולה לתורה עד שלבסוף נכנע הקונה ועלה בעצמו לתורה.

רק בערוב ימיו שכבר לא היה בכוחותיו של רא"מ לטרוח בעצמו הסכים אשר יטרוח בשבילו, כשבני "ר" מענדי" ור' שמעון וואקנין שיחי היו מביאים אותו מביתו שברחוב אביגדורי לבית מדרשינו.

בבית הכנסת הייתי מכבדו עם קפה ועוגיה והיה אומר לי ישר כוח ע"כ, שכן ביכלתו היה רק להגיד ישר כח.

יש לציין שרא"מ שהיה מדקדק גדול בהלכה העיר לי פעם על העוגיות אותם נתתי לו, שמצד אחד חקוק בו אותיות ועל כן יש בו משום מוחק בשבת.

דרכו של רא"מ בשנים אלו לבית הכנסת היה עולה במאמץ וקושי רב.

פעם אמר לי רא"מ שכל המאמץ שווה אך ורק בשביל אמירת אמן יהא שמיא רבא אחד.

סיפר לי רא"מ שבילל ראש השנה נשאר הוא עם בניו עד כשעה ומחצה לאחר גמר התפילה, מששאלתי אותו לפשר הדבר אמר לי, שרוצה הוא אשר יראו בניו את סדר עבודתם של "העובדים" בקבלת מלכותו יתברך בליל ראש השנה, בניו שראו זאת התחילו להתחקות אחר עבודתם, ואכן כל בניו גדלו לעובדים גדולים.

נפטר בי' תמוז תשע"ב.

המשפיע הגה"ח ר' שמעון יעקובוביץ זצ"ל

נולד ב' י"ג חשוון תר"צ בירושלים העתיקה לאביו ר' אהרן ראש מכון אוצר הפוסקים, ולאמו שהייתה בתו של הגה"צ ר' אריה לוי זצ"ל

ר' שמעון שימש כבעל קורא בבית מדרשינו הן בקריאת התורה שבכל שבת ויו"ט, והן בקריאת המגילה

בפורים.

בין גברא לגברא היה לומד ר' שמעון את החסידישע פרשה שעל פרשת השבוע.

שנה אחת בהקפות של שמחת תורה ראיתי את ר' שמעון רוקד כשספר ליקוטי תורה בידו, מששאלתי אותו על כך אמר לי, שכשם שרוקדים עם ספר התורה היות וסיימוה, כך רוקד אני עם הליקוטי תורה שסיימו.

זמן התחלת התפילה מידי שבת היה בשעה 8:00 אך מכיוון שר' שמעון היה מתפלל תפילת שחרית בכותל והיה מאחר לקריאת התורה ע"כ הוחלט לדחות את זמן התפילה לשעה 8:30, וכך נהוג בחורף עד עצם היום הזה.

ר' שמעון שימש כבעל תפילה בימים הנוראים, כשעד פטירתו של הגה"ח ר' יהושע ליפקין זצ"ל היה הבעל שחרית ומנחה, לאחר פטירתו של ר' יהושע, היה הבעל מוסף באחד מימות ראש השנה.

בתפילתו היה ר' שמעון פורץ בבכי עז שעורר את לבבות המתפללים, כמו"כ בקריאת התורה בימים הנוראים היה קולו נחנק בבכי.

שח לי יהודי אחד מתושבי שכונת הר נוף שמכתת הוא את רגליו בימים הנוראים עד לבית מדרשינו שכן בעלי תפילה הפורצים בבכי ראה רק כאן, [כשבכוונתו לר' שמעון והגה"ח ר' לייבוש הרצל ור' חנניה יוסף אייזנבאך זצ"ל].

שבת אחת עבר הרה"ח ר' דוד קלצקין לתפילת מוסף לפני התיבה, אחר התפילה ניגש ר' שמעון אל ר' דוד שהתפלל גו"ג, שאלו ר' דוד מהו גו"ג, ענה ר' שמעון גו"ג ראשי תיבות "גיך און גוט", [זריז ומצויין], כך אפשר גם להגדיר את תפילתו של ר' שמעון שלא היה מתפלל באיטיות אך תפילתו היתה עריבה.

לסעודת המלווה מלכה היה ר' שמעון מביא עמו מביתו חלה עטופה במעטפה, את החלה היה טובל בשמן זית ולתוספת היה חמש זיתים.

מאז פטירתו של הגה"ח ר' יהודה לייב לוי ז"ל היה ר' שמעון הבעל מספר בסעודת מלווה מלכה.

מתמיד עצום היה ר' שמעון שכל דקה היתה מנוצלת ללימוד התורה אם זה בזמן ההמתנה בתחנה ואם בשמחת שבע ברכות, בכל לילה היה לומד עד עלות השחר, בעיני ראיתי אותו בשעות הקטנות של הלילה

במטבח ביתו רכון על ספר קדוש.

ובכל שנה היה מסיים את הש"ס בבלי וירושלמי ואת ספר יד החזקה של הנשר הגדול הרמב"ם זיע"א, את סיומי המסכת ואת סיומי ספרי היד היה ר' שמעון עורך בסעודת המלווה מלכה, דוגמת רי"ל לוי שקודם שהיה מספר סיפור היה אומר היינט וועט זיין דער סיפור, היה ר' שמעון אומר קודם הסיום היינט וועט זיין דער סיום... [היום יהיה הסיום...] ולאחר הסיום היו מנגנים את ניגון "ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים".

עוד מתפקידיו של ר' שמעון היו, היותו הבעל תוקע בראש השנה, וקריאת הקינות ואיכה בט' באב, קריאת שירת הים בליל שביעי של פסח, וכן היה הבעל מנגן שהתחיל את הניגונים, וכשהיו טועים בניגון, היה מתקנם, עד אשר התחוויר הניגון לכולם.

גם את גמ"ח בני ציון היה מנהל, כשפעם בשבוע היה מרוקן את קופת הגמ"ח שבכותל בית המדרש.

זהיר גדול היה ר' שמעון אשר לא יילכו דברים לאיבוד ויעיד על כך הסיפור הבא...

שבוע אחד אחר שכולם כבר הלכו לביתם מסעודת המלווה מלכה רואה אני את ר' שמעון צועד חזרה לבית הכנסת שאלתי אותו לשם מה טרח לחזור לבית הכנסת, אמר לי ר' שמעון ששכח את המעטפה עם פירוורי החלה שהיה כאמור מביא עמו וחושש הוא שמא יילך לאיבוד, לכן בא לקחת עמו את המעטפה.

סיפור בפני עצמו הוא פמוטי בית הכנסת אותם תרם ר' שמעון, פעם היו מדליקים את הנרות שמעל עמוד התפילה בערב שבת בנרות שעווה, ולאחר שתתם הגה"ח ר' יצחק בלאנק שליט"א את הפמוטות ומסגרת חדשה התחילו להדליק בהם בשמן זית אולם טען אלי ר' שמעון שרוצה הוא אשר ידליקו בפמוטות שתתם הוא ע"כ עשו מסגרת חדשה בצד דרום של בית הכנסת עליו היו מדליקים בפמוטות של ר' שמעון אך משהושחרו כותלי בית המדרש וראו שהדברים באים לידי סכנה הופסק השימוש בפמוטות אשר תרם ר' שמעון.

נפטר בכ"ה מר חשוון תשע"ג מסע הלוויתו יצא מביתו בשכונת בתי ויטנברג לעבר הר המנוחות שם נטמן.

✧ ✧ ✧
חודש תשרי תשל"ז

✧ ✧ ✧
"פרקי זכרונות"
מירח האיתנים של שנת תשל"ז
לרגל יובל שנים

על דמויותיהם של הגה"ח ר' ניסן הורביץ ר' שמריה
ששונקין, ר' דוד גולדברג ר' שיינע ליפקין זצ"ל ועוד...
על אף שר' ניסן נפטר גם הוא בשנה בו נפטר אבי,
חקוק הוא במוחי כעובד אלוקים.
תפילת ימות החול ערכה לו עד לשעה 2:00 בצהריים,
תפילת יום השבת עד השעה 4:00 אחר הצהריים.
בימים ההם הכנסות בית מדרשינו לא רבים היו,
את מושג הפרנסים המאכלים בשפע בקידושים
ובהתועדויות חידשתי, כן גם את ה'אויספאסטן'
במוצאי תעניות חידשתי ביוזמתו של הרה"ח ר' נפתלי
גוטליב ז"ל שהורחב אח"כ לממדים גדולים כידוע.
אך זכורני שבע התועדויות בבית מדרשינו שהם חוק

נולדתי לאבי מורי הרה"ח ר' משה מרדכי ז"ל, ולאמי
מורתי מרת מרים ע"ה.
אבי ז"ל כיהן כגבאי בית המדרש תפארת בחורים,
ולכן היינו מתפללים שם.
בי"א כסלו תשכ"ז בהיותי כבן עשר התייתמתי מאבי,
והתחלתי להתלוות עם זקני הרה"ח ר' נחום ז"ל, אל בית
מדרשינו.
בימים ההם רוב שולחנות בית הכנסת עדיין לא היו,
ובמקומם היו סטנדרים, גם שיישים על כותל בית הכנסת
עוד לא היו וחתיכות טיח היו נופלות.
גדלתי על דמויותיהם של זקני החסידים, משפיעים
ועובדים

ארכיון: יוחנן לוסטניג

ארכיון: יוחנן לוסטניג

ארכיון: יוחנן לוסטניג

דמעומד לא תקע הרבי. אותה שעה של תקיעותיו של הרבי היו מרגעי השיא במשך ירח האיתנים, שכן בתי כנסיות היו בקראון הייטס שכבר עמדו לסגור את בית הכנסת ושלח הרבי חסידים לחזק את הבתי כנסיות אבל לתקיעות וההקפות של הרבי באו כולם.

על אף האלפים ששהו אז באותו זמן בזאל שרר שקט עז, עד שאפשר היה לשמוע קולו של זבוב. הקפדתי שלא לעמוד בשלושים שורות הראשונות בכדי שלא אמחץ בצפיפות הגדולה.

יום הכיפורים:

בערב יום הקדוש עברתי לקבל 'לעקאח' מידו הקדושה של רבינו זיע"א.

עת ירדו צללי הערב לפני תפילת כל נדרי היה הרבי מברך את התמימים בברכת הבנים. בזאל העליון נדחקו כולם הרבי כיסה את פניו הקדושות בטליתו ובירך את ברכת הבנים, לכך זכיתי רק בשנת תשל"ז, שכן בפעמים הבאות כבר הייתי נשוי. אח"כ ירד הרבי לתפילת כל נדרי, תפילת ערבית, ואמירת ספר התהילים.

למחרת כל היום בבית המדרש

מאז שבת סליחות היה הרבי רציני, אבל לאחר תפילת הנעילה כשניגנו את מארש נפוליאון, עלה הרבי על כסאו ועודד את הציבור כשהטלית נופל על פניו הקדושות והרבי מרימו ושוב... ומאז התחילו להרגיש את חג הסוכות. לאחר תפילת ערבית והבדלה עמדו בחוץ משאיות מלאות במזון ל'אויספאטן', ואחר כך הלכו לאכול סעודת יו"ט.

סוכות:

בליל יו"ט כיסינו את עצמנו כדבעי מחמת הגשמים העזים שירדו בחוץ, את חלות הלחם משנה הכנסנו מתחת למפת השולחן, שכן השולחן כולו היה מוצף במים. את כוס הקידוש כיסינו בידינו בכדי שלא יתמלא במי גשמים, בירכנו ברכת הקידוש ואכלנו כזית חלה,

ולא יעבור מאז שזוכר אני את בית הכנסת, והם ט' וי' כסלו, י"ט כסלו, כ"ד טבת, י' שבט, ל"ג בעומר, י"ב י"ג תמוז, וחי' אלול.

סיפור גבאותי כרוכה בנסיעתי אל כ"ק אדמו"ר זיע"א, שכן לכיסוי להוצאות הנסיעה התחלתי לעזור לשמש הרה"ח ר' אלי' דוד סלוטקי ז"ל.

ארבע פעמים זכיתי לשהות במחיצתו של כ"ק אדמו"ר זיע"א כשהראשון מהם היה במשך ירח האיתנים של שנת תשל"ז ואספר...

בשלהי שנת תשל"ו התפתחה אצלי השאיפה לנסוע אל הרבי ולשהות במחיצתו, ואכן כחודש לאחר מכן נסעתי עם כמה מחבריי, מח"י אלול תשל"ו עד לאחר שבת בראשית תשל"ז.

בהתוועדות ח"י אלול עמדתי בין האנשים וציפיתי לכניסתו של הרבי, מיד עם ראותי את פניו הקדושות של הרבי ברכתי ברכת שהחיינו בשם ומלכות.

ראש השנה:

בערב ראש השנה הסדר היה שהרבי התוועד במשך שעות רגל יום הבהיר של רבינו הצמח צדק זיע"א, ולאחר מכן התפללו את תפילת הסליחות.

במשך שעות עמד הרבי ליד הדלת וקיבל פני"ם מידי אלפי אנשים [בשנים מאוחרות יותר מחמת הלחץ הונהג שבכל יום מימי הסליחות עברו חלק להעברת הפני"ם]. לאחר כך הניחם הרבי על הבימה והמזכירים הוציאו את הכסף.

כשעלה הרבי למפטיר לקח עמו את המחזור, ואת ספר ההפטרות והשופרות. לאחר ברכות ההפטרות זרק הרבי את עצמו מכוסה בטליתו על הבימה למשך כעשר דקות. למרחוק שמעו את כביו של הרבי, אחר כך התחילו באמירת למנצח ז"פ, ושוב זרק הרבי את עצמו... הרבי הרים את פניו הקדושות שאדומות היו והתחיל באמירת מן המצר... לאחר הברכות תקע הרבי את שלושים התקיעות הראשונות, כשאת התקיעות

השואבה שכן נהוג היה בבית המקדש. מחמת סדר המשנה תורה והתהילים שאומרים בליל הושענא רבא, קוצר שמחת בית השואבה עד לשעה 1:00, חשבתי לעצמי שאם אגיע בשעה 1:00 כבר לא יהיה לי מקום, על כן החלטתי לרדת ולהקדים בשעתיים, אך משבאתי נוכחתי לראות שבית המדרש כבר מלא, עד שמצאתי מקום לעצמי רק בפרוזדור. בשעה 1:00 התחיל לזרום זרם של אנשים שלא פסק מלזרום... כשהרבי נכנס התחילו את סדר ליל הושענא רבא.

שמיני עצרת ושמחת תורה:

בליל שמיני עצרת התחילו את סדר ההקפות בשעה 9:00, קודם לכן היו יוצאים לשמוח בבתי כנסיות שהרבי שלח לחזקם.

ובליל שמח"ת הסדר היה שהרבי התוועד מהשעה תשע עד לשעה 12:30. לאחר ההתוועדות יצאו כולם

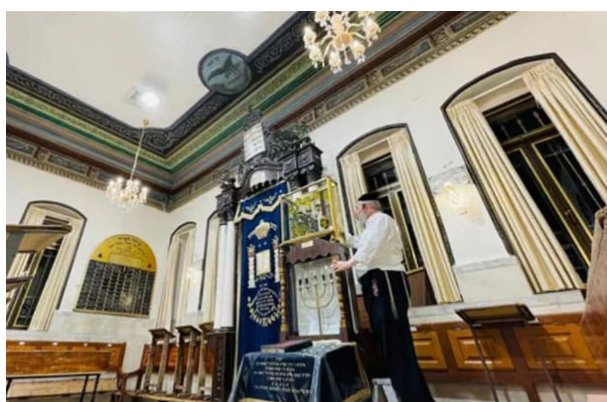
ולאחר כך חיינו עד שיפסקו הגשמים מלרדת, כמנהגנו שלא לאכול כהוא זה מחוץ לסוכה.

לפני שמחת בית השואבה במשך שעה ארוכה חזר הרבי שיחה על האושפיזין מהזוהר והחסידים אושפיזין אותם היה מקשר. לאחר השיחה יצאו בריקודים על פני הרחובות הסמוכים לבית חיינו. אם תמיד חשבתי, שמה שמדברים על השמחת בית השואבה בחצר בית חיינו שנמשכת עד הבוקר הוא גוזמא, הרי נוכחתי לראות שכן הם הדברים, כשעל השעה 2:00 היתה מנגנת משמרת אחת של תזמורת, ומ2:00 עד השעה 6:00 בבוקר הוחלף במשמרת אחרת.

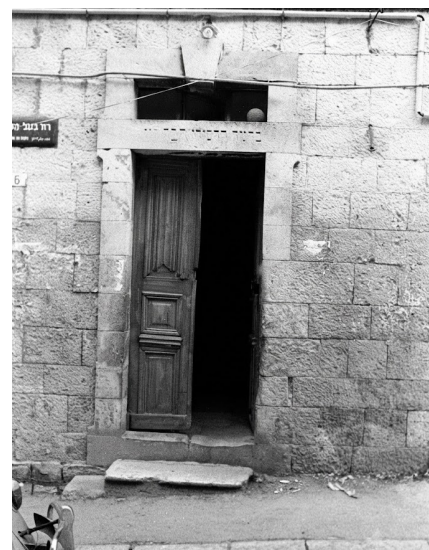
מרחוק באו אנשים ותינוקות בעגלות אמותיהם לשמוח בשמחת בית השואבה מבארא פארק וממונסי.

ראיתי שני מכרים מחסידי קרלין המתגוררים בבארא פארק, שאלתי אותם על מעשיהם כאן, ואמרו לי שלמדו הם בלויבאוויטש ובאים לראות את שמחת בית השואבה.

גם בהושענא רבא אמר הרבי לערוך את שמחת בית

צ'בל התניא שול, שכונת מאה שערים בירושלים

זאת לאחר ימי הסוכות בהם לא ישן לא בסוכה ולא מחוצה לה. ולאחר ימי שמי"ע ושמחת תורה בהם התוועד במשך שנים עשרה שעות.

בכלל לא ישן הרבי בלילה יותר משעתיים, זאת ידעו היות והרבי ישן בחדרו בחשמל כבוי, ושעתיים לאחר שנכבה האור שוב היה האור דלוק...

יחידות:

כמה ימים לאחר שמחת תורה לפנות בוקר זכיתי להכנס ליחידות אצל הרבי, עוד שבוע קודם לכן שלחתי מכתב עם כמה שאלות. עם היכנסי לחדרו הק' הקרוי בפי החסידים גן עדן העליון מיד אמר לי הרבי, מן הסתם קיבלתם כבר את התשובות. וזה אחרי אלפי מכתבים ואנשים ליחידות.

במכתב גם כתבתי על שיעור תניא שהגה"ח ר' יוסף יצחק אופן שליט"א מוסר בישיבת טשיבין בה אני משתתף. הרבי שאל אותי אם משתתפי השיעור יודעים שנסעתי, ועניתי בחיוב. הרבי הוציא מהמגירה 100 לירות ונתנם לי, ואמר לי שבארץ אפרוט את השטר ואחלקם בין כל משתתפי השיעור, וכן לחזור על נקודות שדיברו בהתוועדויות.

הרבי בירך אותי בברכות לרוב וכך זכיתי להיות במשך כמה דקות ביחידות אצל הרבי.

כשחזרתי לארץ נתתי לכל אחד מהמשתתפים כמה לירות והתוועדנו ביחד עם ר' פיצ'ע, ובכל התוועדות חזרתי על כמה נקודות מן הנקודות שהרבי הזכיר.

מבצעים:

באותם שנים יצא הרבי במבצע מזוזה, פניתי למנהל בית היתומים דיסקין ושאלתי אותו אם אפשר לבדוק את מזוזות דלתות בית היתומים ונענה בחיוב. הוצאתי את המזוזות מהבתי מזוזה אך חששתי לפתוח אותם פן יתקלפו השמות, ובכן מתוך למעלה מחמישים מזוזות של בית היתומים היו אולי ארבע מזוזות כשרות. ובזכות זה ניצל בית היתומים מהמזוזות הפסולות.

גם במבצע תפילין הייתי לוקח חלק במבצעים בהנחת תפילין בכותל המערבי בימות החול אחה"צ.

געגועים עולים על ליבי בכל עת שנזכר אני בימים אלו, "ויהי רצון שנזכה לראות את מלכינו בקרוב ממש בבנין בית המקדש השלישי אמנ".

עקב כך שהיו צריכים להכין את המקום להקפות.

בשעה 1:00 התחילו בסדר ההקפות שנמשך עד לפנות בוקר. אלפים נדחקו במקום, כשאחרים עולים על העמודים וסובבים את הגארטל סביב גופם תלויים על גבי העמודים. באמצע הכינו מסגרת שולחנות שקשרו בשרשראות בכדי שלא יתפרדו, והניחו מעבר בשביל הרבי, את ההקפה הראשונה והאחרונה רקד הרבי כשיד אחת מונחת על הרש"ג והיד השנייה אוזחת את ספר התורה ובראשו הוא מעודד את הציבור. כל אחד הרגיש שהרבי מסתכל עליו.

סביב השולחנות נרכנו אנשים רבים ועליהם נרכנו עוד אנשים, אותם אנשים שנרכנו על השולחנות נשאר להם מכך סימן בגופם חודשים רבים אחרי כן מחמת כובד האנשים שנשענו עליהם.

ביו"ט שני אחרי תפילת מנחה התוועד הרבי מהשעה 5:45. בחוץ היו לחמניות ובזאל היו בקבוקי יין לאמירת לחיים.

וכך מהשעה 5:45 עד לשעה 1:00 בלילה ניגון ושיחה ניגון ושיחה ניגון ומאמר וניגון... כשבכל הזמן הזה יושב הרבי על קצה הכיסא.

בשעה 1:00 בירך הרבי ברכת המזון התפללו ערבית, הרבי הבדיל על כוס, ולאחר כך מוזג הרבי כוס של ברכה, במשך חמש שעות נמשך מעמד חלוקת כוס של ברכה, כששתי שורות בשני הכיוונים עומדים בתור לקבלת כוס של ברכה, כרבע שעה חילק הרבי בצד הזה ולאחר מכן בצד השני, שר המשקים הרה"י מנטליק היה מוזג את הכוס, והרבי ביד אחת מוזג כוס של ברכה וביד אחת מעודד את מאות הבחורים שמנגנים.

היה אחד שידע לשרוק והרבי סימן לו לשרוק והחל שם שריקות וצפצופים. ליד הרבי היו גם בקבוקים של משקה אותם חילק לאנשים מסוימים. באחת השנים שעברתי לקבלת כוס של ברכה נתן לי הרבי בקבוק משקה ואמר לי זה בשביל בית הכנסת ברכה והצלחה.

במשך כמה שנים השתמשו בבקבוק עד אשר נאבד.. לאחר שסיימו לעבור שאל הרבי את המזכיר הרה"ח ר' לייבל גרונר ז"ל אם כולם כבר קיבלו כמי שמתחיל עכשיו לחלק...

הרבי כיסה את הכוס במפית והביאו לרבנית עליה השלום שלא הלכה לישון עד בואו של רבינו זיע"א.

למחרת היום בשעה 10:00 כבר עמד הרבי על מקומו

